

2004

Գրական և Գրական

ՔՐԻՍՏՈՍԱ ՄՈՒՀԱՊՊԵԹ

مصارف آمريكان مسيو نثر شرکتی طرفندن تدويه اولنه ورق طبع اولمشدر

معارف عاميه نظارت جليله سنك ۱۴ رجب ۳۰۸ و ۱ شباط ۳۰۷
تاريخی و ۱۰۳۱ نومرونی رخصتنامه سیله طبع و نشر اولمشدر

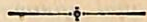
Ի ՍԹԱՆՊՈԼ

ՄԱԹԱՍԻ Գ. ՊԱՂՏԱՏԼԵԱՆ

Սուրբան Համաթ Գրատեխ, Նո. 14.

1892

ՔՐԻՍՏՈՍԱ ՄՈՒՀԱՊՊԵԹ

Պու սապահ իւզէրինէ պիր դաջ սէօզ սէօյլէ-
մէյէ արզու էթալյիմ քէլամ, Պետրոս ըհսուլըն
պիրինճի ըհսալէսինին պիրինճի պապ, սէքիզինճի
այէթինին իւք գըսմընտա պուլունուր. «Անը տախի
կէօրմէմիշ իքէն սէվէրսինիզ»: Բէսուլ էվէլէքի
այէթտէ «Յիսուս Քրիստոսըն թէճէլլիսինտէ»
տէտիքաէն սօնկրա «Անը տախի կէօրմէմիշ իքէն
սէվէրսինիզ.» տէյիւ պուլուրուր:

Քրիստոս ճոհապէթ, իշթէ մատտէմիզ պու տըր
Պետրոս ըհսուլըն պու ըհսալէյի Պոնտոս վէ
Ղալաթիա վէ Գափատօվգիա վէ Ասիա վէ Բիւ-
թանիատա տաղըլմըլ օլան ղարիպլէրէ եազտըղընը
պիրիսինիզ. Պու ըհսալէնին նէրէտէն եազըլտը-
ղընը էյիճէ պիլմէյիզ. «Պապէլտէ պուլունան քի-
լիսէ վէ օղլըմ Մարկոս սիզէ սէլամ էտէրլէր» եա-
զըլմըլ օլտըղընտան, չօգլարը պու ըհսալէնին
եազըլտըղը մահալ՝ Ֆրաթ ըրմաղը քէնարընտա
վագը՝ վէ էսքի վագթտա տիւնեանըն փայի-
թախթը օլան մէշուր Պապէլ էհէրի օլտըղընը
գապուլ էտէրլէր իսէտէ, պաշգալար՝ պէլքի տէ
'այնի տէրէճէ հագգըլը օլարագ, ըհսուլըն «Պա-
պէլ» իսմինի խուսուսի պիր թարգտա իսթի-

մալ էթտիյինի, եա'նի Պապէլ տէմէքլէ մուգատ-
տէմա տիւնեանըն փայլթախթը, վէ մուխթէլիֆ
լիսանլար վէ տինլէր վէ գապիլէլէրին մէրքէզի
օլան Ռօմա շէհրինի անկլաթմազ իսթէտիյինի
զանն էտէրլէր: Թըպքը պիր ատէմին Ռօմա շէհ-
րինտէ պուլունուպ տա օրատան պիր մէքթուպ
եազտըղընտա «Էպէտի շէհրտէն» տէյիւ, եախօտ
Յլօրէնս շէհրինտէ պուլունուպ օրատան մէքթուպ
եազտըղընտա օ շէհրի կէօսթէրէն իսմի եա'նի
«Ջիշէք շէհրի» եազտըղը վէ եախօտ իսթանպուլ-
տան եազըլտըղընտա «Տէր 'ալիյէ» տէյիւ եազ-
տըղը կիպի, պէօյլէ տախի ինթիմալէն ըհսուլ
պու ըիսալէյի Ռօմատան եազմը, վէ գատիմ Պա-
պէլի օ զէմանլարտա գուլլանըլան իսմիլլէ զիքը
էտէրէք «Պապէլ» տէմիշ տիր: Լաքին պու ըիսալէ-
նին նէրէտէն եազըլտըղըն էյիճէ պիլմէզ իսէք
տէ, ըհսուլ անը քիմլէրէ եազտըղընը պիլիւրիզ:

Էֆէնտիմիզին խաշլանմասընտան թագրիպէն
օթուզ սէնէ սօնկրա ըհսուլ պու ըիսալէյի Ղար-
պի Ասիատա տաղըլմը օլան շահիրտլէրէ խիթա-
պէն գալէմէ ալտը: Պու շահիրտլէր Քրիստոսը
ասլա կէօրմէմիլլէր իտի իսէ տէ, ըհսուլըն պէյա-
նընա կէօրէ՝ Անը սէվէրլէր իտի: Իշթէ պու
խոսուսա իւզէրինէ պա'զը շէյլէր սէօյլէմէք իս-
թէրիմ:

Ալլահը սէվմէքլիյիմ չօճուգըղըմտա պանա
թէնպիւհ, վէ շէրի'աթ վէ գանուռն պունտան 'իպա-
րէթ օլտըղը թա'լիմ օլունուր իտի: պէն տախի
պու գանուռնն հագգ պիր գանուռն օլտըղընա հիչ
շիւպհէ էթմէզ իտիմ իսէ տէ, Ալլահը ասլա կէօր-

մէմիշ օլտըղըմտան պու գանուռնա իթա'աթ էթմէք
նասըլ միւմքին օլտըղընը անկլայամազ իտիմ: Ալ-
լահըն պէնտէն ուզագ, վէ պէնիմ կիպի պիր չօ-
ճուզա տիգգաթ էթմէզ տէրէճէտէ 'ազիմ օլտըղընը
տիւշիւնիւր իտիմ: Պանա տէնիլտիյի իւզրէ, Ալլահը
կիւնէշտէ կէօրիւր իտիմ իսէ տէ, կիւնէշի սէվէ-
մէզ իտիմ: եազմուրտա տախի կէօրիւր իտիմ իսէ
տէ, եազմուրը սէվմէզ իտիմ: քէզալիք կէօք
կիւրլէմէսինտէ, վէ շիմէք չագմասընտա վէ
կէճէլէյին եըլտըղլարտա տախի կէօրիւր իտիմ իսէ
տէ, Ալլահ տա'լիմա Քիքրիմտէն իւսթիւն օլուպ,
պու մէս'էլէյի նասըլ հալլ էթմէյի, եա'նի պանա
թա'լիմ օլունտըղը իւզրէ հագգըմտա խայրը
օլան Ալլահ մուհապպէթինի գալպիմէ նէ վէճլէ
գապուլ էթմէյի պիլմէզ իտիմ: Քրիստոսըն պա-
նա Ալլահը իզհար իթտիյի, վէ պէնիմ Ալլահը
սէվմէքլիյիմ եալընըզ քեա'ինաթ վասըլթասըյլէ
տէյիւ, վէ եալընըզ 'ազլ վասըլթասըյլէ տէյիւ,
իլլա հագիգաթէն պէնիմ էն 'ազիմ մուհապպէ-
թիմէ շայէսթէ օլան Քրիստոսըն զաթը վասըլթա-
սըյլէ օլա պիլիւր իտիյի պանա խապէր վէրիլտիքտէ,
Քիքրիմ իւզէրինէ անիտէ 'ազիմ պիր նուր տօղ-
տու իսէ տէ, Քրիստոսը սէվմէք նասըլ օլապիլ-
տիյինի անկլամազ իտիմ: Քրիստոս տէմէքլէ պիր
զաթ տէյիւ, անճագ տահա զիյատէ պիր թա'լիմ
վէ պիր գանուռն վէ ախլագա վէ թալիւր ու հա-
րէքէթէ տա'լիւր պիր թագըմ գա'իտէլէր պէյան
էտէն պիր շէյ անկլար իտիմ: Քրիստոսըն զաթը
պանա հիչ տէյիւ իսէ, տիւնեատան կէշմիշ կիթ-
միշ պիր շախս կիպի կէօրիւնիւր, վէ Անըն սիյ-

րէթի իւզէրինէ տախի տէօրթ այրը ինճիլլէրտէ նազլ օլունմըզ պիր հիքայէ նազարըլլէ պագար, վէ օլ հիքեայէյի պէյէնիր վէ անա րի'այէթ էտէր իտիմ իսէ տէ, Անա տիւնեատա պէնիմ իլէ պէրապէր պուլունան պիր տօսթ կիպի մուհապպէթ էտէմէզ իտիմ, Սիզտէն հէր պիրի պիլտիյի կիպի, պէն տէ մուհապպէթ նէ օլտըղընը պիլիբիմ. մուհապպէթ պիր տօսթա տօղրու գալպին շէվզ վէ արզուսը օլուպ' եիւրէյի ըստըր վէ ըուհը մէսրուր գըլար: Մուհապպէթ տէտիյիմիզ՝ վալիտէյէ, փէտէրէ գարընտաշա, վէ տօսթա տօղրու հիսս էթտիյիմիզ մէյլ տիր: Իմտի էլիմտէ անճագ սիյրէթինին հիքեայէսի պուլունան ֆրիստոսսա տօղրու գալպիմտէ մուհապպէթ էտինմէք պէնիմ իշիւն ղայէթ կիւճ վէ Ֆիքրիմի իշլալ էտէն պիր մէս'էլէ իտի: Հէր նէ գատար Ալլահըն 'ինայէթինէ թէվլէքքիւլ էթսէք վաճիպ իտիյինի, վէ պուճուճ տախի հագգ օլտըղընը պա թէճրիպէ պիլիբ իտիմ իսէ տէ, հէմ տախի ֆրիստոսսա մուհապպէթ էտէ պիլմէք խուսուսընտա եարտըմ իշիւն Ալլահըն 'ինայէթինի տիլէմէք կէրէք իտիյի վէ պուճուճ տախի հագգ օլտըղը մա'լիւմ իտի իսէ տէ, պուճիւմէ իլէ շու գատար վագթ էվլէլ տիւնեատան սէմայա րէֆ' օլունան պիր զաթա տօղրու գալպիմտէ պու մուհապպէթի իպգա իթմէք պանա կիւճ կէօրիւնիւր իտի: Պիր վագթ սօնկրա՝ սիզին պէնտէն էվլէլ էօյրէնմիշ իտիյինիզ հագիգաթը, եա'նի ֆրիստոսըն մէզարտա գալմայըզ էօլիւլէրտէն գըյամ էթմիշ իտիյինի, Անըն կէօյէ

'ուրուճ էթտիյինի, վէ ատէմէրին Շէֆա'աթճըսը, իշլապքեարը վէ Մէլիյի կիպի էպէտէն հալաթտա իտիյինի անկլամաղա գատիր օլտուճ, վէ հէմ սիզին տախի էօյրէնմիշ օլտըղընըզ հագալիգի, եա'նի ֆրիստոսըն պիզտէն ուզագլալմամը իտիյինի, վէ արամըզտա հագըր պուլունտըղընը, կէօրիւնմէզ իսէ տէ, հագիգաթէն հէր ճէմ'իյէթտէ, վէ շալիրտլէրի համտ ու սէնա իշիւն թէճէմմիւլ էթտիքլէրինտէ, հէր մէշագգաթտա վէ հէր մէսէրրէթտէ հագըր պուլունտըղընը էօյրէնտիմ: Նիհայէթ Անը սէվէպիլմէք իշիւն Անը աշըգ սուրէթտէ թէսալվուրըմտա հըֆզ էթմէք վէ եախօտ պաշգա թա'պիրլէ սէօյլէյէրէք Անըն հագգընտա թէֆէքքիւր էթմէք Ֆարզ իտիյինի անկլատըմ: Պիր տօսթըն մուհապպէթինի Ֆիքիրտէ իպգա իշիւն անըն իւզէրինէ տիւլիւնմէք կէրէք իտիյի միսիլու, Յիսուս իւզէրինէ տախի տիւլիւնէրէք Անը Ֆիքրիմին էօնիւնէ կէթիրմէք պանա Ֆարզ տըր: Պիզտէն ուզագտա օլան պիր տօսթ հագգընտա տիւլիւնտիլիւմիւզ վէ պէլքի տէ մէքթուպլաշտըղըմըզ կիպի, ֆրիստոս հագգընտա տախի անը ինճիլ Շէրիֆտէ կէօրտիլիւմիւզ կիպի տիւլիւնմէլիլիզ: զիրա Անըն հագգընտա տիւլիւնմէք Անա տօղրու օլան մուհապպէթիմիզի 'ալէվլէնտիրիր:

Ինճիլլէրտէ ֆրիստոս 'աճա'իպ սուրէթտէ թա'րիֆ օլունմըզ տըր: Տէօրթ ինճիլլէր վար տըր, վէ պէլքի պա'ղէն պուճար լաղըմ օլտըղընտան զիյատէ տիր տէյիւ տիւլիւնիւրսիւնիւզ: պու ինճիլլէր իսէ, էֆէնտիմիզին անճագ պիր

հալիւնի տէյիւ, չօգ հալլէրինի, 'աճա'իւ 'ամէլ-
լէրինի վէ ֆէտաքեարլըղընը թա'րիֆ էտէր-
լէր: Շիմտի պագալըմ, պուռնուռ սէպէպի նէ^օտիր:
էկէր պիր ըտսսամա պիր տօսթընըն ըտսմինի եափ-
տըրսան, եախօտ փէտէրին եա վալիտէն սէնին
ըտսմինի եափտըրսա, պուռ ըտսսամ անճագ սէնին
ֆօթօկրաֆըն էլինտէ օլտըղը հալտէ անը
եափար: Սէն անըն եանընտան կիթտիլինտէ օլ
ֆօթօկրաֆա պագար վէ անա կէօրէ ըտսմի եա-
փար: վէ պէլքի սէնի պիր տէֆ'ա կէօրսէ
տահա զիյատէ ճանը պիր ըտսմ եափար իսէ տէ,
պէզ իւզէրինէ պօյալը պիր ըտսմ չըզմագ իշիւն
անա սալ լազըմ օլան պիրիճիք ֆօթօկրաֆ տըր:
Հաքին ֆարզ էտէլիմ քի տիւզ պիր սաթհ իւզէ-
րինէ պիր ըտսմ տէյիւ, անճագ հէր թարաֆտան
պագըլաճագ պիր սանէմ եափըլաճագ տըր: Պէօյ-
լէ պիր սանէմ եափան ատէմ ըտսմի էօնտէն,
եանտան, պաշըն արգասընտան, վէ պաշգա թա-
րաֆտան, վէլ հասըլ միւմքին օլան հէր եէրտէն
ալմագ իսթէր: Օյմաճը եիւզ ֆօթօկրաֆ իսթէր
իսէ տէ, ըտսսամ եալընըզ պիր ֆօթօկրաֆ իսթէր,
զիրա սանէմ տիքիլէճէք, շէօյլէ քի կէլէճէք պիւ-
թիւն վագթլարտա օ սանէմ իւզէրինէ պագանլար
օլ ատէմի եա գարըլը տիրի կիպի կէօրէպիլսին-
լէր: Պէօյլէ պիր իշ իշիւն եիւզ գատար ֆօթօկ-
րաֆ մութլագա իգթիզա էտէր:

Փէք էյի, շիմտի Գրիստոս պիզէ թա'րիֆ օլու-
նաճագ տըր, ամմա պիրիճիք պիր ֆօթօկրաֆլէ
տիւզ պիր սաթհ իւզէրինտէ օլմայըպ, անճագ
կէօրմէք միւմքին օլտըղը հէր թարաֆտան կէօ-

զիւմիւզ էօնիւնէ կէթիլիլի: Անըն իւզէրինէ
Ֆէրիսիլէրին Նիճէ պագտըգլարընը, Սատուգի-
լէրին նասըլ պագտըգլարընը, Հէրօտէսիլէրին նէ
նազարլէ պագտըղընը, վէ Պիզատոսըն, 'ասքէրլէրին,
Բեթանիալը Մարիամըն, վէ Սիրօֆինիք թա'իֆէ-
սինտէն օլան գարընըն, վէ Յովհաննէսին, Յակո-
բոսըն վէ Պետրոսըն վէ օլ պիր ըտսուլլէրին, քիւ-
շիւք չօճուգլարըն պիլէ Անըն իւզէրինէ նէնազարլէ
պագտըգլարընը կէօրմէք լազըմ տըր: Կէօզիւն
կէօրէպիլտիլի հէր թարաֆտան պագմագ վէ
թափր ու հարէքէթիւնին միւմքին օլտըղը գա-
տար հէր նէվիլի կէօրմէք լազըմ տըր: Իշթէ
ինճիլլէր էֆէնտիմիզի թամմ պու եօլտա պիզէ
թա'րիֆ վէ պէյան էտէրլէր: Պիր թէք ինճիլ
պուռու էտէմէզ իսէ տէ, տէօրթ Ննճիլլէր պիրի
պիր իւզէրինէ 'իլալլէր օլտըղընտան Անըն
թէքքեարընը տիւնեա իւզէրինտէ եաշամըլ օլան
զաթլարըն ճիւմլէսինինքինտէն տահա զիյատէ
հագիզի վէ Անըն գուվվէթիւնի ճիւմլէսինին գուվ-
վէթիւնտէն տահա զիյատէ կիւզէլ կէօսթէրէճէք
պիր սուրէթտէ թա'րիֆ էթմիլլէր տիր: Պու սէ-
պէպտէն Գրիստոսը սէվէ պիլմէք իշիւն անըն
հագգընտա թէֆէքքիւր էթմիլլիսինիզ:

Շիւպհէսիզ Անըն միւճիզէր իճրա էտէն,
թէճէլլի էտէն, վէ գապըն գափուլարընը գըրըպ
սէմայէ կիրէն գուտրէթի իւզէրինէ տիւշիւնիւր-
սիւնիւզ լաքին սալթ գուտրէթէ մուհապպէթ
էտէմէյիզ տէրսինիզ: Պու փէք տօղրու տըր. եալը-
նըզ գուտրէթէ մուհապպէթ էտէմէզսինիզ, եօգ-
սա, քէնտի պէօյիւք կիւլլէ վէ խումպարասընը հա-
վատա սէքիզ միւլ ուզաղաաթանթօփա տախի պէլքի

մուհապպէթ էտէր իտինիզ: Հէր տադիգա ուչ-
րումտան պինլէրճէ վէ օնպինլէրճէ թօնէլաթօ սու-
ադըտան Նիակարա շէլլալէսինէ վէ եա աղաճա
վուրուպ փարչա փարչա էտէն վէ տօգուէնմասըլէ
անը եադան երտըրըմա տախի պէլքի մուհապպէթ
էտէր իտինիզ: Եալընըզ գուտրէթէ մուհապպէթ
էտէմէզսինիզ, վէ էկէր Քրիստոստա տախի կէօ-
րիւլէն պաշլըճա վէ էն պէօյիւք շէյ գուտրէթ
իսէ, Անա տախի մուհապպէթ էտէմէզսինիզ, Հէր
նէ գատար էվվէլա Անըն գուտրէթի իւզէրինէ
տիւշիւնիւր իսէք տէ, էն զիյատէ թէֆէք-
քիւր էտէճէյիմիզ խուսուս պու տէյիլ տիր:
Քրիստոսը պիւմէզտէն Ալլահը սէվմէք իշիւն պիր
չօճուղըն կիւճիլիւ պուէնտա տըր քի, չօճուգ
Ալլահ հագգընտա գուտրէթէ վէ հիւքիւմէթէ
մալիք վէ էպէտէն վար օլան պիր զաթ կիպի
տիւշիւնիւր: Լաքին Քրիստոս հագգընտա Ալլահը
տախի պիրլիքտէ ալարագ տիւշիւնսէ Անա մու-
հապպէթ էտէ պիրի: Զիրա գուտրէթ, սալթա-
նաթ վէ հիւքիւմէթէ տա"իր օլան էֆքեարըմըզ
Քրիստոս հագգընտա սա"իր պիր թագըմ հագիգի
էֆքեարլէ պիրլէշիր:

Մէսէլա, Քրիստոսըն թաթլըլըզ իւզէրինէ
տիւշիւն: Պիր չօճուգ վալիտէսինտէ վէ եա պիր
տօսթտա թաթլըլըզ կէօրտիւլիւնտէ սէվէր: Փէ-
տէրին վէ վալիտէսին թաթլը պիր թարգտա տօ-
գուէնմասընը վէ թաթլը սէօզիւնիւ սէվէր: Աճը,
ափանսըզ վէ թէրս սէօզ չօճուղա պիր նէվ'
գօրգու վէրիր: Ճէլպ էտէն թաթլըլըզ տըր:
Թաթլըլըզ գուլվէթ իւշ պիրլիքտէ օլադը հալտէ

թամմ արգուլէնէճէք վէ սէվիլէճէք շէյ տիր,
պուէնտան մա'տա գուլվէթ նէ գատար պէօյիւք
օլսա թաթլըլըզ տահա խօշ վէ տահա արգու է-
տիւլէճէք պիր հալ տըր: Պէօյլէ օլտըղը հալտէ
ինճիլէրտէ կէօրտիւլիւմիւզ իւզրէ Քրիստոսըն
'էօմրիւնտէ թաթլըլըզ Անըն էվսաֆը արասընտա
էն խօշ վէ էն պէլլի օլան պիր սըֆէթ տիր: Շու
իւչ նօգթատան էֆէնտիմիզէ պագալըմ: Քրիստոս
պիւթիւն տիւնեայա վէ ճիւմլէ'ասըլարտա հիւքմիւ
ճարի օլմագ իշիւն պիր շէրի'աթ վէրտի: Փէք ա'լա.
պու իշի նա'սըլ իճրա էթտի: Վագը'ի գանուէնտան
պիրիսի օլ վագը'ի առէմլէրէ պիր գանուէն գօյա-
ճագ օլսա իտի, քիւրսիյէ չըգըպ եիւքսէք սէսլէ
վէ միւֆիտ մա'նայը չամիլ օլան չօգ քէլամլար
սէօյլէյիպ պու եօլ իւշ գօտըղը գանուէն տինկ-
լէյէնլէրին Փիքրի իւզէրինէ միւ'էսսիր գըլմաղա
չալըչաճագ իտի: Քրիստոս իսէ օթուրտու, հէմ
տաղ իւզէրինտէ օթուրտու վէ ճէմա'աթ տախի
անըն էթրաֆընտա տաղըն չիմէնլի եանլարընտա
օթուրտըգլարը հալտէ, վալիտէնիգին սիզէ նասի-
հաթ էթտիյինտէ սէօյլէտիյինտէն տահա զիյատէ
թաթլը սուրէթտէ անլէրէ սէօյլէտի: Նէ վա'զ հէ-
րարէթ վէ շիտտէթի վէ նէ տէ իրատ քէլամ
սէրթլիյի օլմայըպ, Գէնտիսինտէ կէօրիւլէն թաթ-
լըլըզ քէլամընըն թէ"սիրինէ միւսափի իտի: Վէ
տիւնեա իւզէրինտէ առէմլէր պու շէրի'աթը հէր
նէրէտէ օգուրլար իսէ «էվվէթ, հիւքմիւ օլան
շէրի'աթ պու տըր» տէյէճէքլէրի կիպի, էկէր
տիւշիւնսէլէր «նէ թաթլըլըզլէ սէօյլէնիւմիւշ»
տախի տէյէճէքլէր տիր: Էվվէթ, անըն քէլամլարը

Թաթլը խոտի Կիւնէշին զիյասընըն կէլմէսի դատար, պահար վազթընտա վէ եազ մէվսիմինտէ օթ իւզէրինէ չիհին էնմէսի դատար վէ հավատա ըէնքի պիր պուլութըն եազաշահ հարէքէթ էթմէսի դատար Թաթլը խոտի Անըն էմրէրի Անըն րուհընը իզհար էտէրէր խոտի :

Պաշգա պիր միսալ կէթիրէլիմ ֆուրթունատա տալլալար իւզէրինտէ երւրիւտիւլիւնիւ , վէ ֆուրթունայը թէսքին էթմէսիյլէ տէնիզտէ լիմանըդ օլտըրընը նազար ք տիգգաթա ալալմի Ասլա չիտտէթ կէօսթէրմէյիպ , նէ պիր տալլանըն թէփէսինէ չըգմաղա վէ նէ տէ օլ պիր տալլանըն տէրինլիյինտէն սագընմաղա չապալատըղը կէօրիւլմէզ : Բեթանիատա էվտէ նասըն հարէքէթ էտէր խոտի իսէ , տալլանըն իւզէրինտէ տախի էօյլէ երւրիւր խոտի , վէ ֆուրթունանըն պիւթիւն կիւրիւլթիւսիւնտէ միւլայիմ պիր սուրէթտէ տէնիզէ «Սուս , րահաթ օլ» չալիրտլէրէ տախի «Ճէսարէթլէնինիզ , պէն իմ , գօրգմայընըդ» , տէր խոտի Անըն 'էօմրիւնտէ վազը' օլան էն մէհհուր խուսուսը , եա'նի էօլիւլէրտէն գըյամ էթտիյինի զիքը էտէրսինիզ : Օգույօրըզ քի չիտտէթլի պիր զէլգէլէ օլուպ , 'ասքէրլէր գօրգարագ էօլիւ կիպի օլտըլար : Սէմատան տախի պաշտան այաղա դատար միւսէլլահ վէ փարլագ պիր մէլէք էնտի : վէ դապըր կէօրմէյէ կէլէն չալիրտլէր աչըգ դափուտան իչէրի պագըպ քէթէն պէզլէրի գօնուլմըզ վէ Անըն պաշընտա օլան մէնտիլի քէթէն պէզլէրի իլէ պէրապէր գօնուլմայըպ' անճագ այրըճա պիր մահալտէ տիւրիւլիւ կէօրտիւլէր :

Տիւնեանըն պու իլահի մէլիյինն տօգուհուշը պիր դատընըն խօշ վէ նազիք տօգուհուշը կիպի օլուպ դապրտա մէնտիլի էօրսէլէնմիշ պիր հալտէ պրագմատը Գրիստոսըն Թաթլըլըղը պուհտա , եա'նի Անըն պիւթիւն գուտրէթի պէօյլէ պիր Թաթլըլըզ իլէ պիրիքտէ կէօրիւլմէսինտէ տիր :

Վէ եհնէ Անըն քեամիլէն փաք օլմասը իւզէրինէ թէֆէքըլար էտին Կիւլէնտիյինիզ վէ մուհապպէթ էթտիյինիզ քիմսէլէրտէ պուհու արարսընըզ : Փասըգ տուտագլարտան վէ Ֆէնա խույտան նէֆրէթ էթտիյինիզի պիրիլիմ : Հէր 'ազլը սէլիմ սահիպի չօճուղըն էթտիյի կիպի սիզ տախի փէտէրինիզտէ , վալիտէնիզտէ վէ տօսթունըզտա փաքլիք արարսընըզ : Սիզ տախի փաք օլմաղա արղու էտէրսինիզ , եա'նի ֆիքը վէ սէօզլէրինիզին փաք օլմասընը խթէրսինիզ : Վէ փաքլիք սուրէթիլի տախի , ագան պէրրագ սուտա կէօրիւրսիւնիւզ : Պուհու տուրղուս սու իլէ մուգայէսէ էտէրսինիզ քի , պու սու Ֆէնա գօգար , եհլիլ վէ մուրտարլըզլէ տօլու օլուպ , անտէն հավայա փիս պիր պուլսար չըգար , պուհու կէօրտիւլիւնիւզտէ «Պու փիս սու' շու թէմիզ վէ չաղըլ չաղըլ ագան սուտան նէ' դատար Փարզը տըր» տէրսինիզ : Էվմէթ ինճույը կէօզ գամաշտըրան պօյալը պիր ըէսմտէն էյի սայարսընըզ : Ինճուհըն փաքլիյինի կէօզ գամաշտըրըր գալպ ընէքտէն էվլա սայարսընըզ : Պու սապահ թէնէֆֆիւս էթմէքտէ օլտըղըմըզ վէ հէր նապըն անտէն միւթէ'էսսիր օլտըղը թէմիզ հավայը , Ֆէնա գօգուլար վէ միւհլիք թէ' սիրլէրլէ տօլու օլան փիս

հաւաքայ թէրճիհ էտէրսինիզ, Պէօյլէ տախի ու-
մարըմ քի բուհընըզտա վէ սէօզլէրինիզտէ փաք
օլմայը թէրճիհ էտէրսինիզ, իշթէ պու փաքլիք
Քրիստոստա թէքմիլ իտի, վէ 'աճա'իպի շուստա
տըր քի պու փաքլիք 'ազիմ' վէ պի նիհայէ գուտ-
րէթ իլէ պիրլիքտէ Անտէ պուլունուր իտի Գուտ-
րէթ ատէմլէրտէ էն ալչաք վէ էն քէօթիլ շէյ-
լէր մէյտանէ կէթիրմէյէ փէք եարտըմ էտէր:
Չօգ ատէմլէր վար տըր քի էկէր անլէր պիւթիւն
'էօմրլէրինտէ 'ատի հալ ու մէվգը'տէ գալմըջ օլ-
սալար իտի, քէնտի արգատաշլարը նազարընտա
միւթէպէր քիմնէլէր օլաճագլար իտի, լաքին
'ալի մէվգըլէրէ մալիք օլուպ, գուտրէթ
քէսպ էտէրէք չափգըն, գալիմ, մէրհամէթսիզ,
քիւֆիւրպազ քիմնէլէր օլմուշլար վէ ֆէնա պիր
իսմ գազանմըշլար տըր: Վէ պէլքի վալիտէյնի
սայէսինտէ գուտրէթէ մալիք օլանլար պէօյլէ
օլմաղա սօնկրատան քէնտի ղայրէթլէրլլէ գուվ-
վէթ ու գուտրէթէ մալիք օլանլարտան ղլլատէ
մէյյալ տըրլար: Հասըլը, գուտրէթ տա'իմա ա-
տէմտէ էն ֆէնա շէյլէրի իլէրի կէթիրիւր:

Իմտի տիւնեայա կէլէն ատէմլէրին էն գուտ-
րէթլիսի օլան Յիսուսա պագընըզ քի քէնտի սօ-
գուսմասըյլէ եախօտ իսթէմէսլլէ վէ պիր սէօզ
սէօյլէմէքսիզին պիլէ միւ'ճիզ իճրա էտէր վէ Անա
էօլիւմ հիւքմ էտէմէզ իտի: Վէ էկէր գարչը գօ-
մուշ օլսա իտի, Պիղատոս Լիպնան տաղընը փար-
մագլարըյլէ գալտըրամատըղը միսիլլիւ, Անա տա-
խի ղալէպէ էտէմէզ իտի: Իշթէ պու գաթ, կէօրտիւ-
յիւնիւզ տէրէճէտէ գուտրէթլի օլարագ, ճիհանըն

էֆէնտիսի օլմագ իտտի'ասընտա պուլունուր իսէ
տէ, Անտէ գէրրէ գատար հասէտ եա խիյանէթ եա
ինսաֆսըզլըզ կէօրիւլմէտլլի կիպի շէհվանի հիս-
սիյաթտան վէ եա թամա'քեարլըգտան վէ հըրսը
շանտան պիւթիւն պիւթիւն 'արի օլուպ, փաք վէ
սէմալի մուհապպէթլէ սօլու վէ պիլլուր կիպի սաֆ
վէ իւսթիւմիւզտէքի կէօք կիպի պէրրագ իտի:

Իշթէ Ինճիլլէրտէ թա'րիֆ օլունտըղը իւզըն
Անըն էպսաֆը ճէլիլէսի պուսլար տըր, քի պուսլա-
րը հա'իզ օլան Րապալը կէօզ էօնիւնէ կէթիրտի-
յինիզ հալտէ Անա մուհապպէթ էթմէմէք էտէ-
մէզսինիզ:

Պուստան մա'տա շիւպհէսիզ Անըն ֆուգարա
վէ միւհթաճ օլանլար հագընտա օլան 'աճա'իպ
շէֆգաթընը, եա'նի քէնտի եարտըմընա միւհ-
թաճ օլանլարա րահիմ պուլունտըղընը պիլիւր-
սինիզ, էկէր օլ 'ասրտա սիզ եա պէն Րօմատա
եախօտ Աթինատա սաքին օլուպ իշիմիզ եօլընտա
վէ թա'լիմ ու թէրպիյէմիզ տախի եէրինտէ օլ-
տըղը հալտէ, Ֆիլիսթին տիյարընը ղլլարէթ է-
տէճէք օլսա իտիք, էվվէլա քիմլէրի'արայաճագ
իտիք, Շիւպհէսիզ միւ'թէպէր, թա'լիմ ու թէրպի-
յէսի եէրինտէ օլան վէ պիզի միւսաֆիր գապուլ
էտիպ, պիզի էյլէնտրիէպիլէն, վէ պիզ տախի ան-
լէր պիզէ կէտիյինտէ միւսաֆիրփէրվէրլիք կէօս-
թէրէճէյիմիզ քիմնէլէրի արայաճագ իտիք, էկէր
ֆուրսաթըմըզ օլսա, ասըլգատէ վէ նամտար օ-
լանլար իլէ տօսթ օլմաղա չալըչաճագ իտիք:
Էթրամֆըմըզտա օլան պիչարէլէրէ պիւթիւն պիւ-
թիւն պի գայտ պիր նազարլէ պագաճագըմըզը

զանն էթմէզ իսէմ տէ, տահա զիյատէ մէշհուր քիմսէլէրին տօսթլըղընը իրթիյար էտէճէք իտիք: Իւմիտ էտէրիմ քի պու տէտիյիմի գապուլ էտէրսինիզ: փէք ա'լա: Իմտի պուերատա սէմատան խապէր կէթիրմիշ Պիրիսի օլուպ, պու տունէայը զիյարէթ էթմիշ, ամամ քիմէրէ^օ կէլմիշ տիր: 0 էն ֆագիր, էն հագիր վէ էն ճահիլ օլան ինսան օղուլարընա կէլմիշ տիր: 0 ճահիլ օլանլարը թա'լիմ վէ ֆասըգլարը իսլահ վէ թաթհիր էթմէք իշիւն կէլտի: 0 աղըր եիւք ալթընտա օլանլարա ազատլըգ վերմէյէ կէլտի քի, պու ազատլըգ ըուհըն ազատլըղ օլուպ պունուէն նէթիճէսի շէրի'աթ ալթընտա օլան ազատլըգ տըր: 0 փաքլէմէք իշիւն ճիւզամըյա վէ մէքրուհ վէ քէրիհ օլանլարա կէլտի: 0 մէ'յուս վէ չըլտըրմըշ օլանլարըն 'ազլարընը պաշլարընա կէթիրմէյէ վէ անլէրէ Ալլահըն էվլատընա մախսուս օլան հուր իյէթի իհսան էթմէյէ կէլտի: Անտէ կէօրիւլէն պու հալ անըն շէֆգաթընըն էֆգալիյէթինտէն իտի, վէ Բիրստոս հագգընտա թէֆէքքիւր էթտիյիմիզտէ պունու խաթրտա թութմագ ֆարգ տըր: Գուտրէթ վէ հիւքիւմէթ, հիւմ վէ միւհթաճ օլանլարա տօղրու շէֆգաթ կէօսթէրտիյի կիպի, ըուհընտա վէ 'էօմրիւնտէ տախի քեամիլ վէ սէմավի փաքլիք իպրազ էթտի:

Պունտան մա'տա չօճուգլարա կէօսթէրտիյի մուհապպէթ խուսուսիյէ տիգգաթա շայան տըր: Տէրունիմիզտէ անա տօղրու եէնի պիր մուհապպէթին իլէրի կէլմէսի իշիւն մութլագա պունու խաթըրտա թութմալը իզ: Ատէմլէր օլ 'ասրտա

քիւլիւք չօճուգլար իլէ սէրթ վէ մաղրուրանէ մու'ամլէ էտէրլէր, վէ անլէր իշիւն աալագայտ էթմէզլէր իտի: վէ օղլանլար վէ գըզլար նիհայէթ պէօյիւլիւպ վալիտէլէր վէ փէտէրլէր օլուրլար իտի: Չօճուգլար քէնտի քէնտիլէրինէ պրագըլմըշ օլուպ, պէօյիւքլէրին ումուրընտա տէյիլ իտի, վէ պէլիլլաթիւպ վէ պէօյիւք ֆիլէսօֆ վէ շէֆգաթլը օլան Սիսերոն, «Պիր չօճուգ էօլտիւլիւնտէ քիմսէ անը պիր շէյ եէրինէ գօմագ» տէմիշ տիր: Լաքին իշթէ էֆէնտիմիզ իլահի գուտրէթ վէ հիւքիւմէթիյէ կէլիպ պիգգաթ չօճուգլարա մուհապպէթ կէօսթէրտի: Քէնտիսի Բէթլէհէմտէ պիր չօճուգ իտի վէ անը հիշ խաթընտան չըգարմագ իտի: Նազարէթտէ տախի պիր չօճուգ կիպի եաշատը վէ պու չօճուգլըգ ըուհըն պիւթիւն 'էօմրիւնտէ կէօրիւնիւր իտի: Քիւլիւք չօճուգլարը նասըլ գուճաղընա ալտըղընը վէ իւզէրլէրինէ էլլէրինի գօյուպ խայր տու'ա էյլէտիյինի վէ «Պրագընըզ, չօճուգլար եանըմա կէլիլիւր վէ անլէրի մէն' էթմէյինիզ, զիրա մէլէքիւթ Ուլլահ պու մագուլէլէրին տիր», տէտիլինի' վէ «Անլէրին մէլէքլէրի սէմավաթտա օլան փէտէրիմին եիւզիւնիւ սէմավաթտա տա'իմա կէօրիւրլէր», պուլուրտըղընը վէ շակիրտլէր «Մէլէքիւթ իւս սէմավաթտա էն պէօյիւք քի'մ տիր», տէտիլէրինտէ Յիսուս եանընա պիր չօճուգ չաղըրըպ վէ անը օրթալարընտա տուրտուրուպ «Էկէր տէօնիւպ չօճուգլար կիպի օլմագսանըզ, մէլէքիւթիւս սէմավաթտա աալա կիրմէյէճէքսինիզ», տէյիւ ճէվապ վէրտիլինի պի-

լիբսինիդ: Պուլնտան մա'տա գաջ քէրրէ չօճուգ-
լարա շիֆա վէրտիյինի, մէսէլա Սիրօֆինիք թա-
"իֆէսինտէն օլան գատընըն, շօլ Եէհուտի վալի-
տէլէրին Էֆէնտիմիդ իլէ օլան հուգուգլարընա
մալիք օլմայան թա"իֆէնին տու'ասընը իշիտիպ
անըն չօգ իշթիյազլէ տիլէտիյի պէրէքէթի անըն
քիւշիւք գըզընա իհսան էթտի: Անըն չօճուգլարա
օլան մուհապպէթի Անըն 'էօմրինիւն պիւթիւն
հիքեայէսինտէ փէք խօշ վէ աշիքեար տըր: վէ
պէօյլէ օլմասը թապի'ի տիր, զիրա Անտէ մէվ-
ճուտ օլան թաթլըլըզ վէ փաքլիք հէր քիմտէ
պուլունուր իսէ, օլ քիմսէտէ չօճուգլարա տօղրու
չէֆգաթ վէ մուհապպէթ պուլունուր:

Պուլնտան մա'տա Անըն տիւնեայա իհսան էթ-
տիյի 'աթիյէլէրի եաթօտ պախշիլէրի ունութ-
մայըն: Պիզ Ծնունդտա չօգ կիւզէլ վէ մէսէրրէթ
պախշ հէտիյէլէր էտէրիզ, լաքին Էֆէնտիմիզ
պիզէ քէնտիսինին Ծնունդ հէտիյէսի օլմագ իւզրէ
տահա սա'ատէթի վէ տահա խօշ օլան պիր
խրիսթիյան 'ալէմ իհսան էթտի: Շէֆգաթ վէ
մէրհամէթ, քիլիսէ, մէքթէպլէր քիւթիւպիսա-
նէլէր, պէնի պէշէր իշիւն Փա"իտէլի հէր նէվ
թէշքիլաթ, իշթէ պուշլարըն ճիւմլէսի Քրիս-
տոստան կէլիր: «Քրիստոս պանա ապլա պիր շէյ
վէրմէմիշ տիր տէ'րմիսին»: Ծնունդտա ալըղը-
մըզ հէտիյէնին հէր պիրինի Քրիստոս վէրմիշ տիր:
Էթրաֆընըզտա վէ Փամիլեանըզ տա"իքէսինտէ
օլան վէ սիզի մէս'ուտ գըլան հէր էյի թէ"սիր
Անտէն կէլիր: Սիզէ էն զիյատէ մէսէրրէթ պախշ
օլան քիթապլարը Բէնտիսի սիզէ վէրմիշ տիր:

Հէր շէյ Անտէն օլուպ, Անըն Ինճիլ ի Շէրիֆի հէր
մախլուգ իշիւն օլարագ, Էթրաֆընըզտա օլան հէր
էյի թէ"սիր Քրիստոստան կէլիր վէ անլէր Էֆէնտի-
միզին պիզէ էթտիյի Ծնունդ հէտիյէլէրի տիր:
վէ հէր շիմտի կէօքլէրի աշըպ տա իլահի էլիյլէ
պիզէ ալթուն, կիւմիւշ վէ գըլմէթի թաշլար
կիպի հէտիյէլէր եաղտըրաճագ օլսա, պուշլար Ա-
նըն պիզէ իհսան էթմիշ օլտըղը 'աթիյէլէր գատար
պիզի մէս'ուտ գըլամագ վէ պագի գալամագլար:

Պուլնտան մա'տա պիզտէն հէր պիրիսի հագ-
գընտա թէֆէքքիւր էթտիյինի խաթըրտան չը-
գարմայընըզ, Պօղոս րէսուլ Անըն հագգընտա
սէօյլէյէրէք «Պէնի սէվէն վէ քէնտիսինի պիւնիւն
իշիւն թէսլիմ էտէն», տէյիւ պուշլարմըշ տըր:
լաքին հէր պիրիսի «Պէն պիր չօճուգլըմ, պէն
պիր կէնճ օղլան վէ եա գըզ ըմ, պէն Պօղոս րէ-
սուլ տէյիլիմ Քրիստոս պէնիմ իշիւն տիւշիւն-
մէզ», տէյէճէք օլուր իսէ, պուշա ճէվապէն
էվլէթ, Քէնտիսինէ կիտէն հէր պիր քիմսէ, վէ
Անը տահա զիյատէ սէվմէյէ չալըշան հէր պիր
ճան հագգընտա օքէմալը մուհապպէթլէ վէ
տա"իմ թէֆէքքիւր էտէր, իտիյինի, վէ չօգ
չօճուգլարըն գալպինէ «Բապպ պէնի սէվէր»
ֆիքրի կիրտիյի կիպի Անըն քէնտիլէրի սէվտի-
տիյինի՝ սէմատան պիրտէն պիրէ իւզէրլէրինէ
տիւշէն կիւնէշ զիյասընը հիսս էթտիքլէրի կիպի
հիսս էթտիյինի պէյան էտէրիմ: Պիր գաջ սէնէ
ադտէմ պիր չօճուգ վէֆաթ էթտի քի անը պի-
զիմ էվտէ ճիւմլէմիզ տէ մուհապպէթլէ սէվէր
իտիք, վէ պէլքի անըն հագգընտա զիքր էթ-

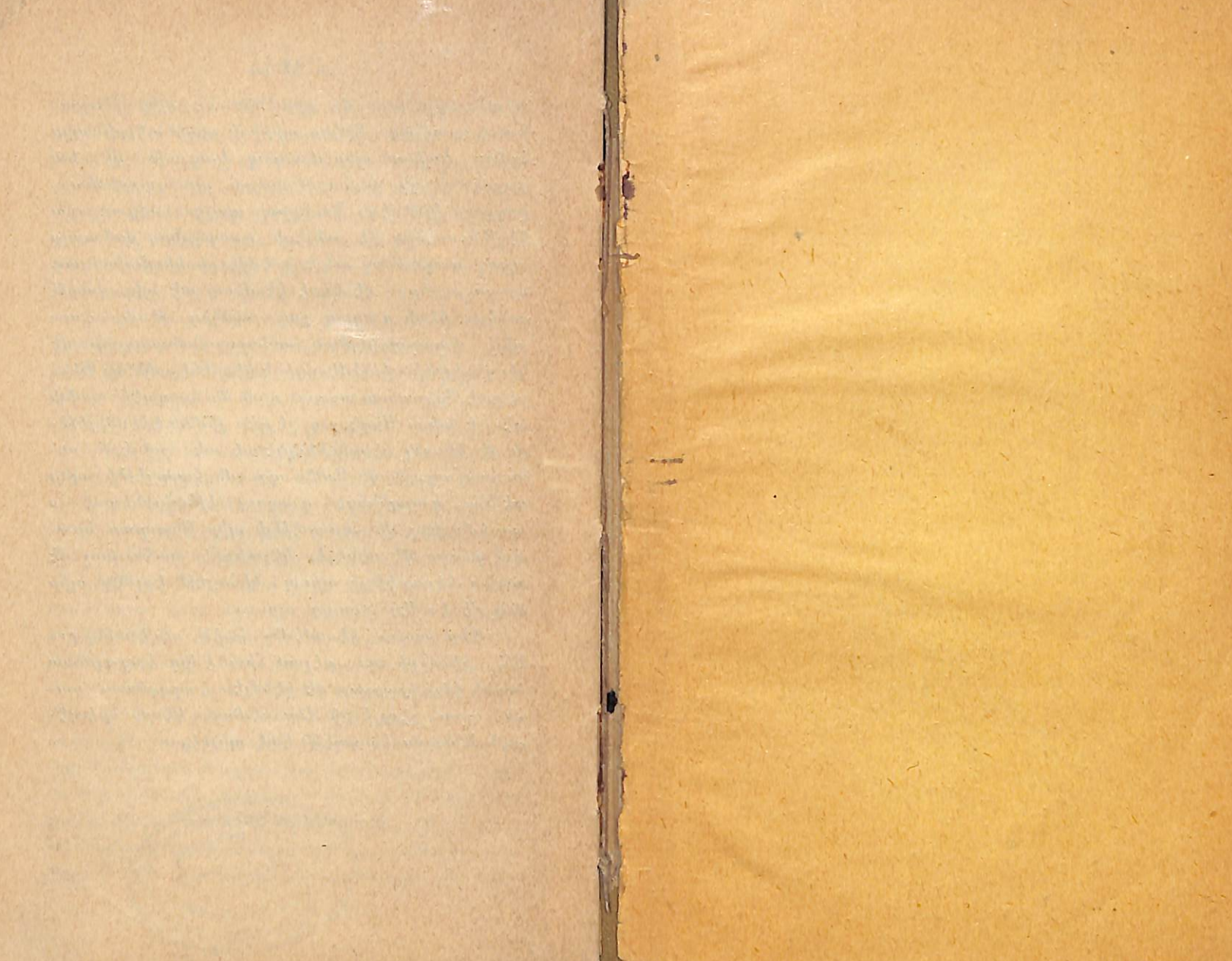
տիյիմիզ վէ պու անէ տէք հիչ խաթրըմըդտան
չըգմայան էն խօշ չէյ՝ փիանօնըն պաշընա օթու-
րուպ քէնտի քիւչիւք փարմագլարըյլէ չալմաղա
վէ եիւքսէք թիզ սէսիյլէ «Յիսուս պէնի սէվէր ,
Յիսուս պէնի սէվէր» թէրէննիւմ էթմէյէ չալըշ-
մասը տըր . իշթէ չօգ չօճուգլար իշիւն հադի-
գաթը հալ պու տըր , վէ սիզտէն հէր պիրի ի-
շիւն տախի էօյլէ օլմալը տըր :

Իմտի մատտէնին պու թէֆէրրու՝ աթընտան
սարֆը նաղարլէ էվվէլ էմիրտէ Գրիստոսըն գուտ-
րէթ վէ հիւքիւմէթինի , պա՝ տէհու թաթլըլըլընը ,
անտէն փաքլիյինի վէ սօնկրա ֆադիրլէրէ տօղրու
օլան շէֆգաթընը , վէ պա՝ տէհու չօճուգլարա
կէօթէրտիյի մուհապպէթի հէմ տիւնեայա իհոան
էթտիյի՝ աթիյէլէրի վէ պէօյլէճէ սիզէ տօղրու
օլան մուհապպէթինի զիքը էտին , վէ պազըն քի
պուշարա պէտէլ օլարագ գալպինիզ Անա տօղ-
րու՝ ազիմ վէ էօլմէզ պիր մուհապպէթլէ տօլմա՞զ
մը : Հէմ պուշու տախի զիքը էտին քի Գրիստո-
սա տօղրու օլան պու մուհապպէթ վէ Գրիստոս
վասըթասըյլէ Ալլահա օլան մուհապպէթ ճէննէ-
թին սըրրը տըր : Պու մուհապպէթ սէմալի պիր
տօղըշ օլուպ , պու 'էօմրիւ սէմալի կիւզէլիքլէ
թէզեին էտէն պու մուհապպէթ տիր : Պու մու-
հապպէթ գապըն էօթէսինտէ ճէննէթի պիզէ
աչան անաթթար տըր : Պու մուհապպէթ էպէ-
տէն գալան պիր հալ տըր : Պիր քիմսէ սիզէ պիր
չիչէք վէրի . վազա՝ա չիչէք կիւզէլ պիր չէյ իսէ
տէ , պիրազ սօնկրա սօլար վէ ալըր աթարսընըզ :
Պիրիսի պիր քիթապ վէրիր ամմա քիթապ կիթ-

տիքճէ եըրթըլըր վէ քիրէնիւր վէ պիր թարա-
ֆա գօրսուընը : Տիկէր պիրիսի սիզէ պէլքի պիր
էլմաս , եախօտ պիր փարլագ եագութ վէ եա
գըյմէթլի պիր ինճու վէրի քի , պուշարըն փար-
լագըլը կիթմէզ : Պուշարը պաշգա տիյարարա
կէօթիւրսէնիզ վէ անլէրի գօտըլընը սանտըլը
աչըպ պագսանըզ անլէրի էվվէլքի կիպի փարլագ
պուշարսընը . վէ եէրէ կէօմիւպ տէ պիր վագթ
սօնկրա եէրի գաղըպ չըգարսանը թօփրագտա
պիլէ փարլագըլընըն տօնուգլանմատըլընը վէ
կիւզէլիյինին կիթմէտիյինի կէօրէճէքսինիզ : Եիւ-
րէքտէ Գրիստոսա տօղրու օլան մուհապպէթ տախի
պէօյլէ տիր : Սիզէ չօգ շէյլէր շիմտի էհէմիյէթ-
լի վէ կիւզէլ կէօրիւնիւրլէրսէ տէ , անլէրի ու-
շուտաճագսընըզ : Ամմա պու մուհապպէթի պիր
տէֆ՝ա գալպինիզէ գապուլ էթտիյինիզտէ , օ
տա՞իմա խօշ վէ հէրարէթլի պիր թարգտա օրա-
տա գալըր վէ սէնէլէր կէչտիքճէ տահա խօշ վէ
տահա հէրարէթլի օլուպ , նիհայէթ էօլմէզ պիր
մալ վէ էօլմէզ շատըգ օլուր :

«Անը տախի կէօրմէմիշ իքէն սէվէրսինիզ :»
Ա՛հ , քեա՛շքի պու քէլամ ճիւմէմիզ հագընտա
եա՛նի իսթիյարար վէ կէնճլէր հագընտա սա-
հիհ օլա , շէօյլէ քի Անը սէմատա կէօրիւպ էպէ-
տէն Անա մուհապպէթ էտէ պիլէք :

10

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0545213

